

Ημερίδα με θέμα: «Η γραπτή απόδοση των γλωσσών προφορικής παράδοσης: Η περίπτωση της βλάχικης γλώσσας» (09/11/2019)

Η βλάχικη (αρομούνικη) γλώσσα ανήκει στον ανατολικό-βαλκανικό κλάδο των νεολατινικών (ρομανικών) γλωσσών. Ιστορικές κοιτίδες των ομιλητών της συνιστούν η βόρεια και κεντρική Ελλάδα καθώς και κάποιες όμορες της χώρες (Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία). Λειτουργώντας ιστορικά κυρίως ως γλώσσα προφορικής παράδοσης, η βλάχικη δεν διαθέτει κοινή μορφή αλλά συνιστά ένα σύνολο διαφοροποιημένων μεταξύ τους διαλέκτων / ιδιωμάτων.

Τις τελευταίες δεκαετίες παρατηρείται μία διεύρυνση της χρήσης της βλάχικης και ως γραπτής γλώσσας. Εκτός του διαρκώς αυξανόμενου όγκου των επιστημονικών περιγραφών της, η πλέον συστηματική γραπτή χρήση της εντοπίζεται στη λογοτεχνική παραγωγή, στα μέσα μαζικής επικοινωνίας καθώς και στις νέες τεχνολογίες (διαδίκτυο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης κτλ). Αυτή η εξέλιξη την καθιστά για πρώτη φορά έναν γραπτό κώδικα μαζικής επικοινωνίας των φυσικών της ομιλητών, αναδεικνύοντας όμως ταυτόχρονα και ένα σημαντικό πρακτικό-λειτουργικό ζήτημα: η αδυναμία της πλειοψηφίας των ομιλητών της να αποδώσουν γραπτά τα φωνολογικά, αλλά συνεπακόλουθα και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της γλώσσας αποτέλεσε το έναυσμα για την ανάπτυξη μιας σχετικής επιστημονικής προβληματικής, η οποία ανέδειξε την ανάγκη δημιουργίας ενός πρότυπου συστήματος γραφής, ικανού να διακρίνει και να αποτυπώνει τους φθόγγους της και, σε ένα γενικότερο πλαίσιο, να περιγράφει ακριβέστερα τις ποικιλίες της. Το εγχείρημα της γραπτής απόδοσης της βλάχικης αποτελεί μάλιστα ένα ευρύτερο επιστημονικό ζήτημα που τίθεται γενικότερα σήμερα για τις λιγότερο διαδεδομένες γλώσσες, οι οποίες συχνά δεν διαθέτουν κοινή μορφή αλλά συνιστούν ένα σύνολο επιμέρους διαλεκτικών ποικιλιών.

Η επίγνωση αυτής της ιδιαιτερότητας, αλλά παράλληλα και αναγκαιότητας, αποτέλεσε το βασικό, αν και προφανώς όχι το μοναδικό επιστημονικό κίνητρο για τη διοργάνωση της ημερίδας. Η ανάδειξη των ποικίλων παραμέτρων του συνολικού ζητήματος της γραπτής απόδοσης της βλάχικης γλώσσας σε αυτή τη συνάντηση θα μπορούσε ενδεχομένως να οδηγήσει στο μέλλον και στη διατύπωση μιας επιστημονικά έγκυρης πρότασης (ή ενδεχομένως και περισσότερων προτάσεων) για ένα πιο κοινά αποδεκτό σύστημα (κατα)γραφής της βλάχικης γλώσσας. Με βάση την παραπάνω προβληματική, θα παρουσιαστούν επιστημονικές ανακοινώσεις που καλύπτουν δύο βασικούς άξονες. Ο πρώτος εστιάζει στο σύγχρονο επιστημονικό κεκτημένο αναφορικά με την τυποποίηση της γραπτής μορφής προφορικών/μειονοτικών/περιφερειακών γλωσσών στον ευρωπαϊκό και βαλκανικό χώρο, με ιδιαίτερη έμφαση στις περιφερειακές νεολατινικές γλώσσες, καθώς και στην παρουσίαση της πολυπλοκότητας (γλωσσικής, πολιτικής, ιδεολογικής κτλ) που χαρακτηρίζει κάθε προσπάθεια τυποποίησης μιας γλώσσας προφορικής παράδοσης.

Ο δεύτερος άξονας αφορά σε παλαιότερες και νεότερες προσπάθειες γραπτής απόδοσης της βλάχικης γλώσσας, με σκοπό αφενός την ιστορική διερεύνηση και καταγραφή της και αφετέρου τη διατύπωση προτάσεων για ένα κατάλληλο σύστημα γραφής που θα σέβεται προφανώς τις φωνολογικές/φωνητικές ιδιαιτερότητες της βλάχικης γλώσσας, αλλά και θα λαμβάνει υπόψη τόσο κάποιες ιστορικές παραμέτρους -η σύγχρονη βλάχικη ως ομιλούμενη γλώσσα επί μακρόν στον ελλαδικό χώρο, αλλά ταυτόχρονα και ως απώτερο γλωσσικό απότοκο της 'δημόδους' (μη

πρότυπης) λατινικής γλώσσας του βαλκανικού χώρου- όσο και το πιο σύγχρονο ιστορικό, πολιτικό, γλωσσικό και πολιτισμικό πλαίσιο χρήσης της.

Ώρα: **09:30-19:00**

Τοποθεσία: **Συνεδριακό Κέντρο «Κάρολος Παπούλιας» στο Π.Ι.**